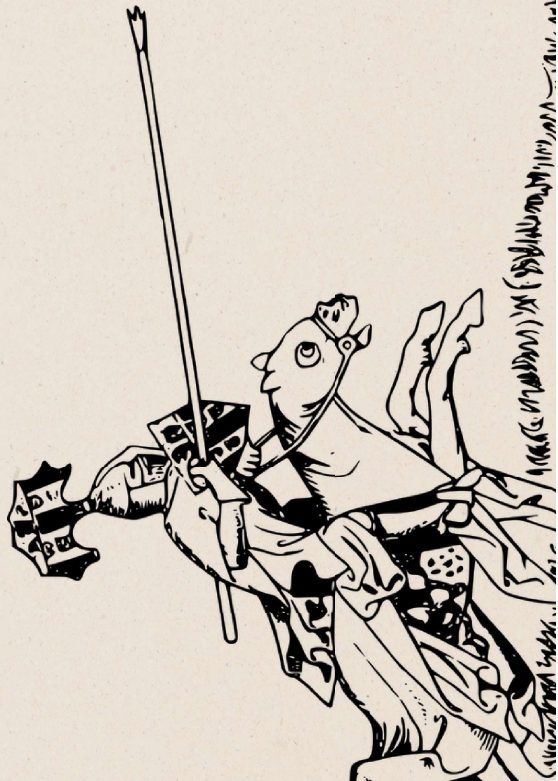

TEMA 5
A PENÍNSULA IBÉRICA ENTRE
OS SÉCULOS XI E XV

1. A DECADENCIA POLÍTICA E TERRITORIAL DE AL-ÁNDALUS

- Comeza tras a **finalización do Califato de Córdoba no 1031**
- A inestabilidade política e social é aproveitada polos **Reinos Cristiáns, que expanden o seu territorio cara ao sur**
- Consta de 3 fases entre os **séculos XI e XIII**

1. Os reinos de taifas
(1031-1085)

2. Os almorábides
(1085-1144)

3. Os almohades
(1147-1224)

1. OS REINOS DE TAIFAS

- Reinos **independentes** formados tras a desintegración do Califato de Córdoba
- Gobernados por diferentes grupos étnicos: ruptura do poder unitario
 - **Árabes (Córdoba, Sevilla, Badaxoz, Toledo, Zaragoza e Murcia)**
 - **Musulmáns de orixe eslava, no leste peninsular**
 - **Bérberes, en Málaga e Sevilla**
- **Loitas entre si e debilidade:** aproveitado polos Reinos Cristiáns do Norte
 - Cobro de **parias:** tributo entregado polos reis musulmáns aos monarcas cristiáns a cambio de paz, protección ou neutralidade ante un conflito
 - Expansión territorial: **toma de Toledo (1085)** por Alfonso VI de León

AZULEJO DE LA PLAZA DE ESPAÑA
DE SEVILLA REPRESENTANDO LA
CONQUISTA DE TOLEDO POR
ALFONSO VI

2. OS ALMORÁBIDES (1085-1144)

- Grupo de bérberes nómades que a comezos do século XI formaran un grande **imperio no Norte de África** con capital en Marrakech
- Entraron na Península Ibérica porque os reis das Taifas lles pediron **auxilio** para combater o avance dos reinos cristiáns
- Derrotaron ao exército de Alfonso VI de León na batalla de **Sagrajas (1086)** e impuxeron o seu dominio en al-Ándalus
- Implantaron un forte **radicalismo** **religioso**: persecución de mozárabes e xudeus
- En 1145 desintégranse nos **Segundos Reinos de Taifas**

2. OS ALMOHADES (1147-1224)

- Conquistan Marrakech e **substitúen aos almorábides**, penetrando na Península e dominando o territorio andalusí (1172)
- Implementaron un **maior radicalismo relixioso**
- Nun inicio **freat as conquistas cristiás**: Alarcos (1195)
- Foron derrotados nas **Navas de Tolosa (1212)**, permitindo o avance cristián polo val do Guadalquivir
- A partir disto o seu poder decae e son expulsados ao norte de África, quedando o territorio andalusí desintegrado nos **Terceiros Reinos de Taifas (1224)**

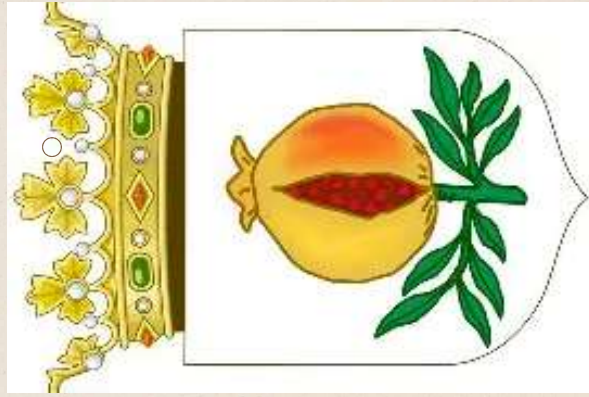

Representación de las Navas de Tolosa (1878)

2. A BAIXA IDADE MEDIA EN AL-ÁNDALUS. O REINO NAZARÍ DE GRANADA (1238-1492)

Único reino musulmán que sobrevive na Península durante a Baixa Idade Media

Por que?

CONXUNTO DE CIRCUNSTANCIAS FAVORABLES

1. Situación xeográfica

- a. Protección fronte os reinos cristiáns: Serra Nevada
- b. Conexión co norte de África:
 - i. Apoio dos musumáns do norte de África
 - ii. Comercio

CONXUNTO DE CIRCUNSTANCIAS FAVORABLES

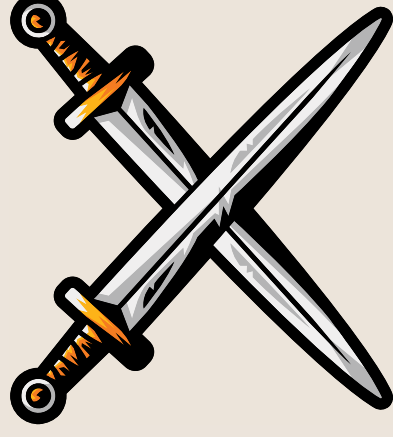

2. **Diplomacia: as parias**

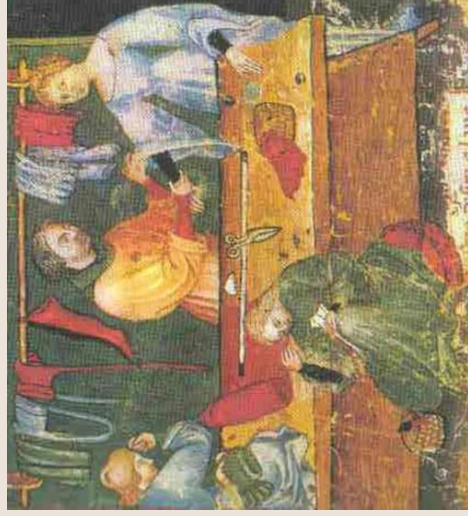
Tributos pagados aos reis de Castela a cambio da paz: beneficiáronse da próspera economía do Reino de Granada

REINO DE GRANADA: CARACTERÍSTICAS

1. **Conflictos políticos:** aprovechados polos cristiáns para ir conquistando territorios

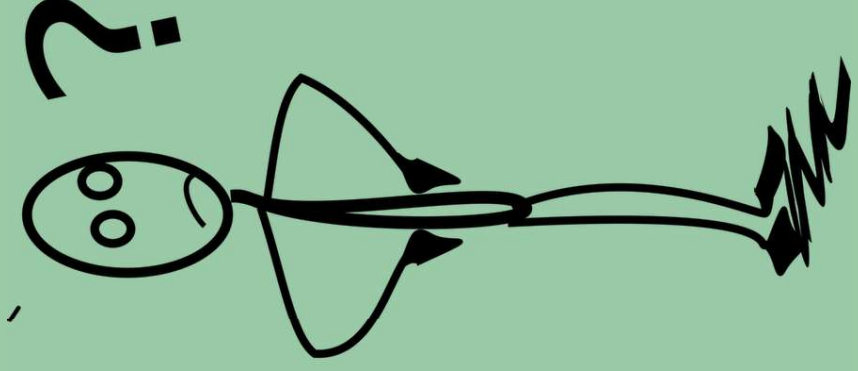
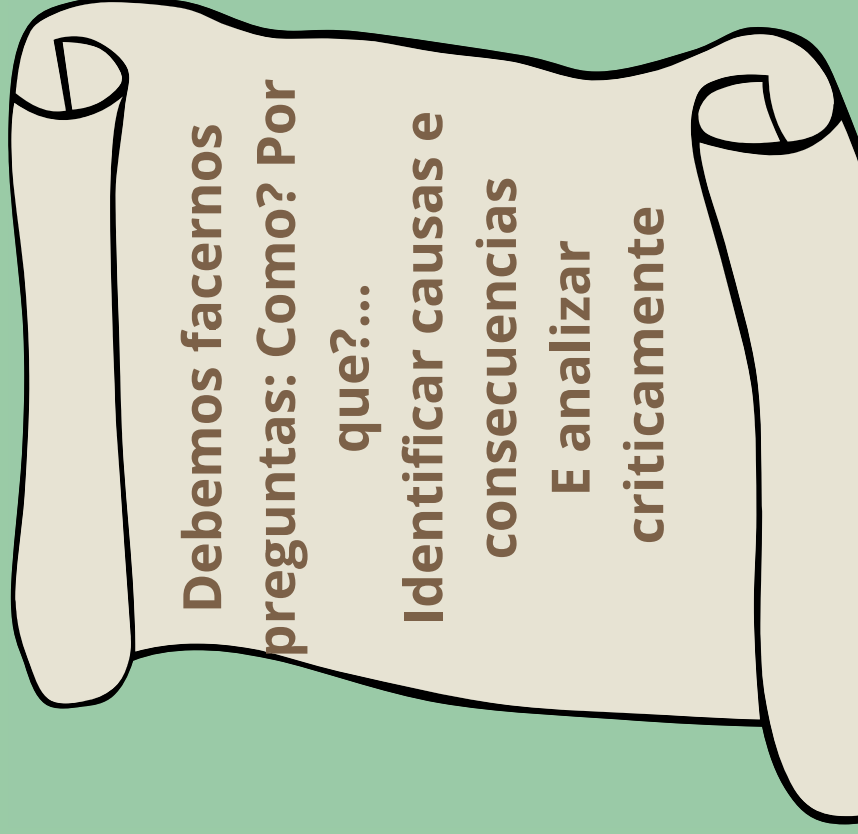

1. **Economía próspera:** extensión do regadío, minaría, artesanía téxtil (seda) e comercio.

QUÉ É A HISTORIA?

A Historia non é unicamente unha narración dos feitos do pasado. Tamén é a **interpretación e o análise** deses feitos.

SOMOS HISTORIADORES! Reflexionamos e debatimos sobre a identificación da Reconquista cunha cruzada

Os feitos: A partir do século XI comezaronse a identificar as campañas bélicas emprendidas polos reinos cristiáns contra os musulmáns na Península Ibérica como cruzadas.

No seu análise: distintas perspectivas

DEBATE

SOMOS HISTORIADORES! Reflexionamos e debatimos sobre a identificación da Reconquista cunha cruzada

- É unha identificación acertada, xa que do mesmo xeito que as cruzadas en Terra Santa, trátanse de campañas organizadas polos cristiáns para recuperar territorio ocupado por musulmáns e expandir a súa fe
- Non é acertada, xa que as motivacións non eran unicamente relixiosas, e, nin cristiáns nin musulmáns conformaban unha fronte unida
- O Papa podería ter interese en unificar ós reinos cristiáns co pretexto das cruzadas, xa que aumentaría o seu poder (en teoría é o xefe da cristiandade)
- Trátase dunha forma de xustificar a guerra e o uso da violencia

3. A CONSOLIDACIÓN E O AVANCE DOS REINOS CRISTIÁNS

- Durante os séculos XI XII e XIII os estados peninsulares consolidáanse como **reinos**.
- Proceso **complezo**, con alianzas e loitas entre os distintos poderes (monarcas, nobreza e Igrexa)
- Expáñdense cara ao sur aproveitando os problemas internos dos musulmáns (agás Navarra, que non ten fronteira con al-Ándalus)

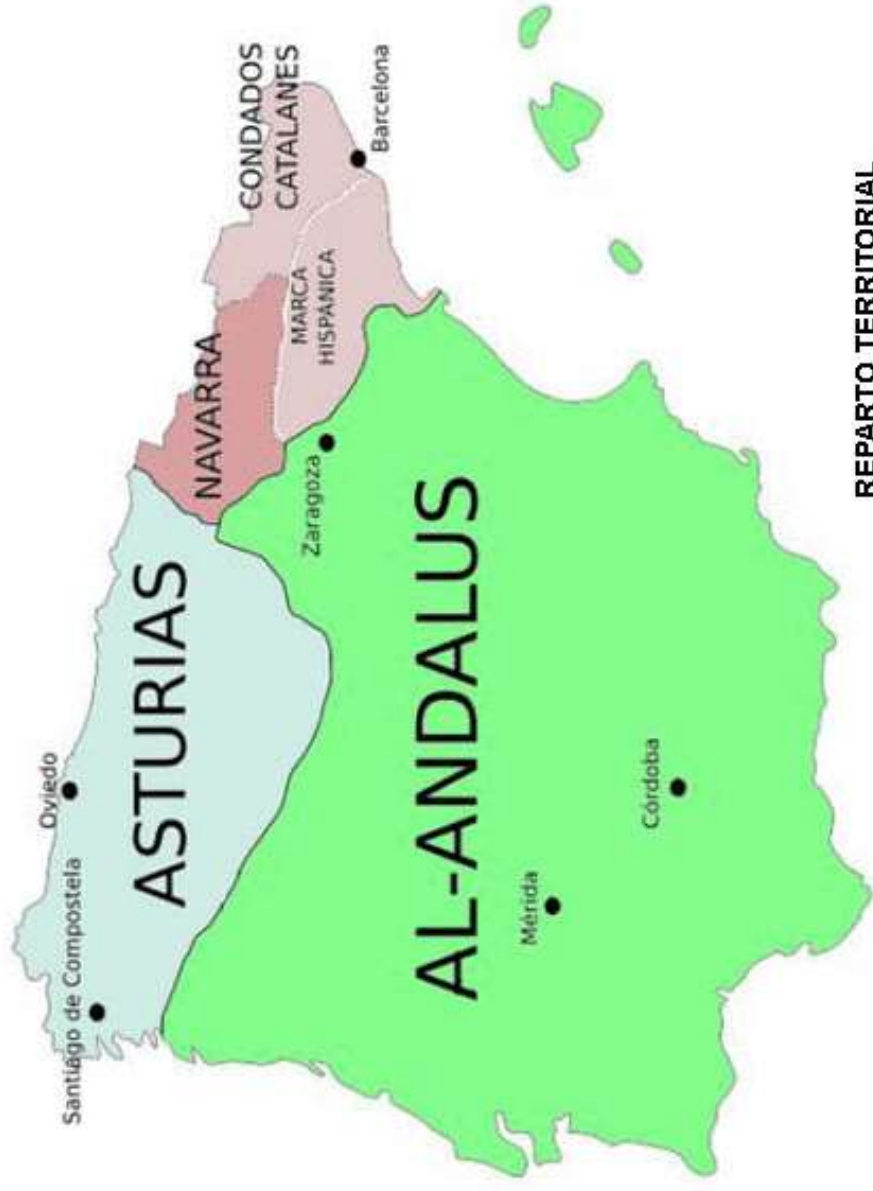
1. Reinos de Castela e León

2. Coroa de Aragón

3. Reino de Navarra

3. Reino de Portugal

Anexo: Cronoloxía de reinos en la Península Ibérica

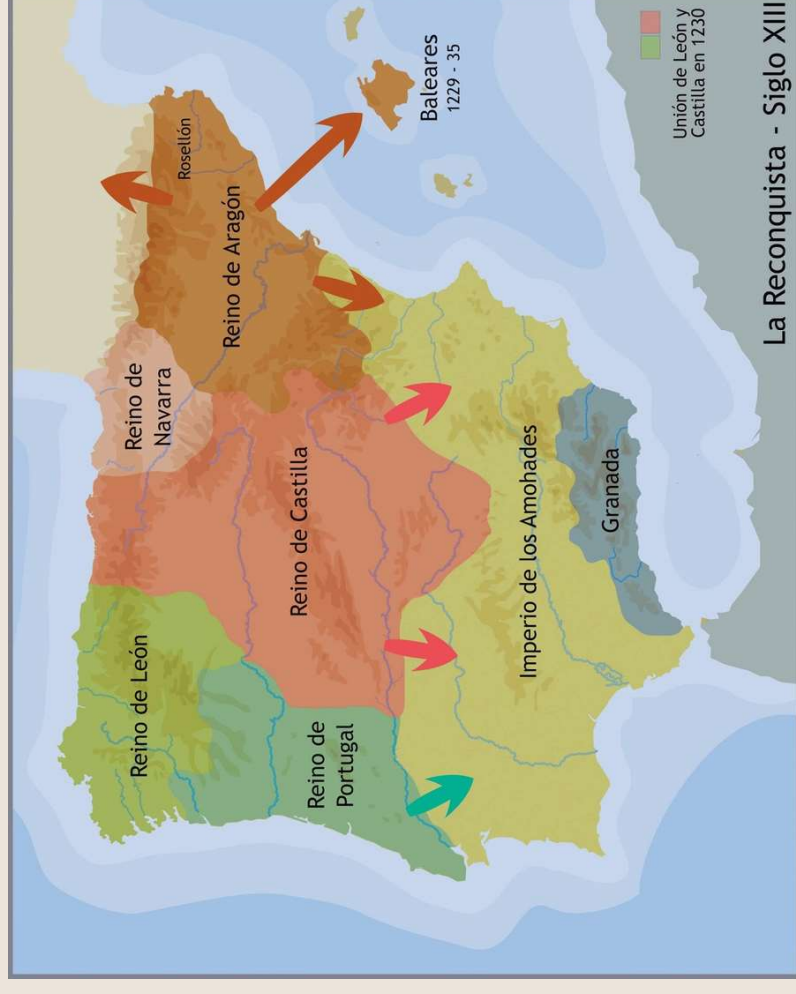

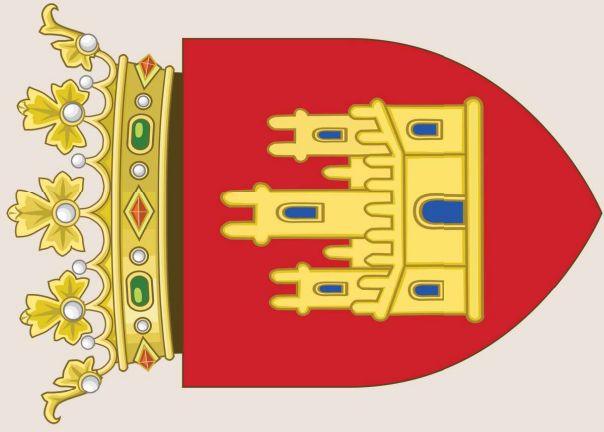
**REPARTO TERRITORIAL
A COMIENZOS DEL SIGLO IX**

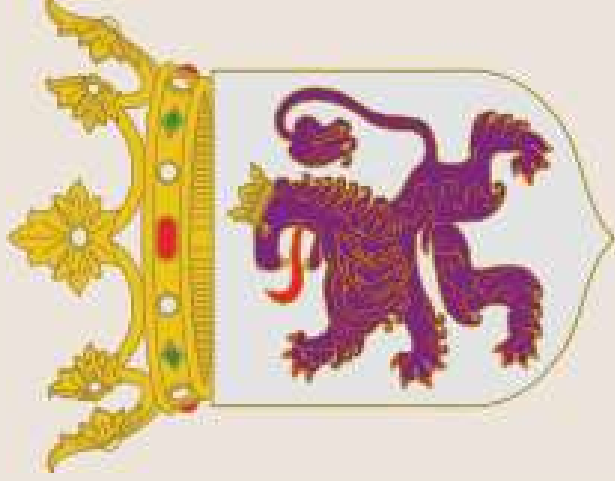
REINOS DE CASTELA E LEÓN

- Pasan por diversos momentos de unión e separación ata a súa consolidación como reino único por Fernando III en 1230
- Avance cara ao sur en distintas etapas:
 - S. XI: toma de Toledo (Taxo)
 - S. XII: toma de Cuenca
 - S. XIII: Navas de Tolosa (1212) e avance ata que o territorio andalusí queda reducido ao Reino de Granada

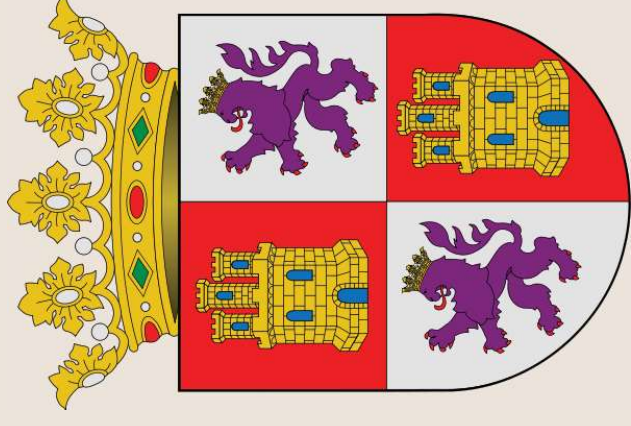
Escudo Reino de Castela

Escudo Reino de León

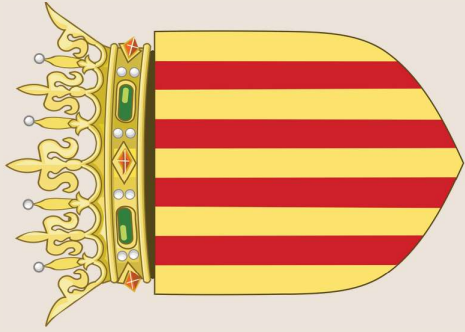
ano 1230

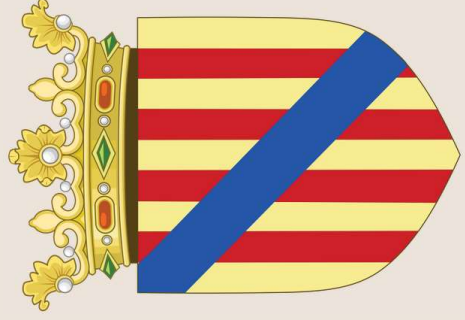
Escudo Coroa de Castela

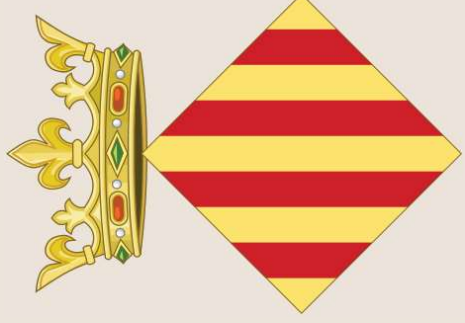
Fernando III (1201-1252). Uniu definitivamente os reinos de Castela, León, Galicia e Toledo e conquistou Córdoba, Xaén e Sevilla.

Reino de Aragón
+ Condados Catalanes

Reino de Mallorca

Reino de Valencia

Reino de Sicilia

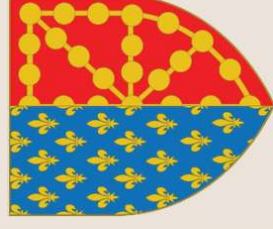
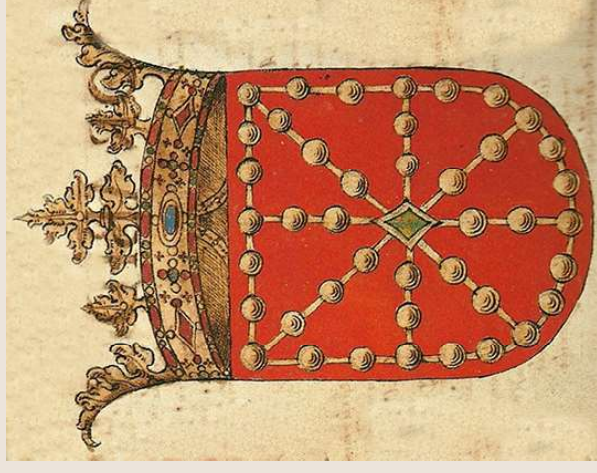
CORONA DE ARAGÓN

Jaume I o Conquistador (1208-1276) conquistou Mallorca e Valencia, e incorporou-as como novos reinos á coroa de Aragón.

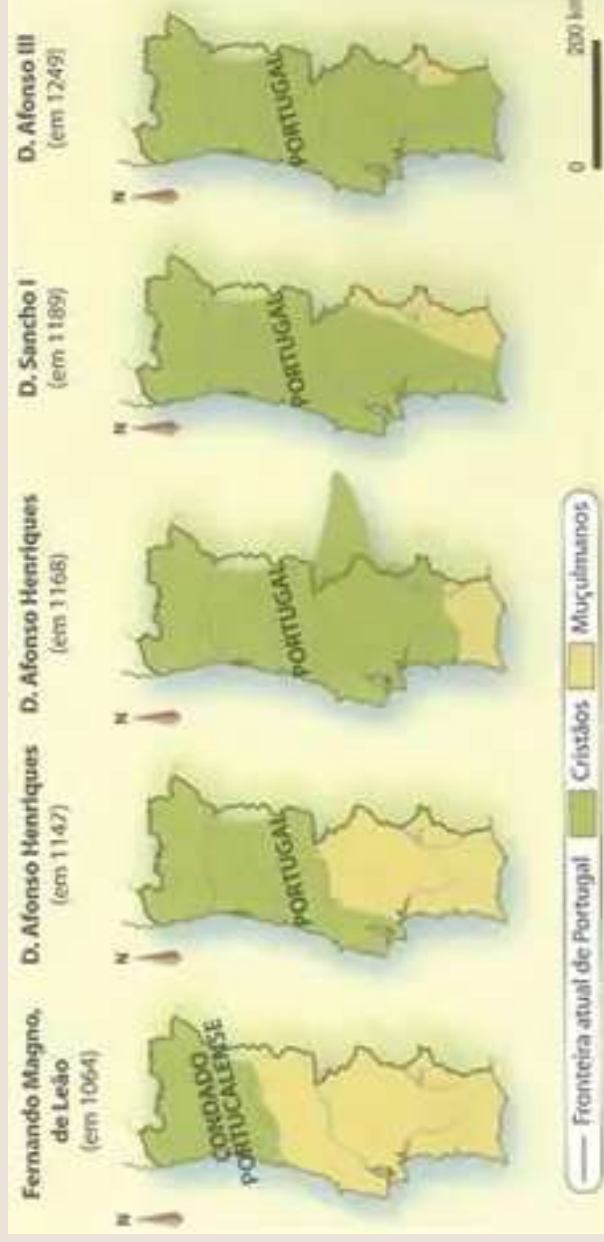
REINO DE NAVARRA

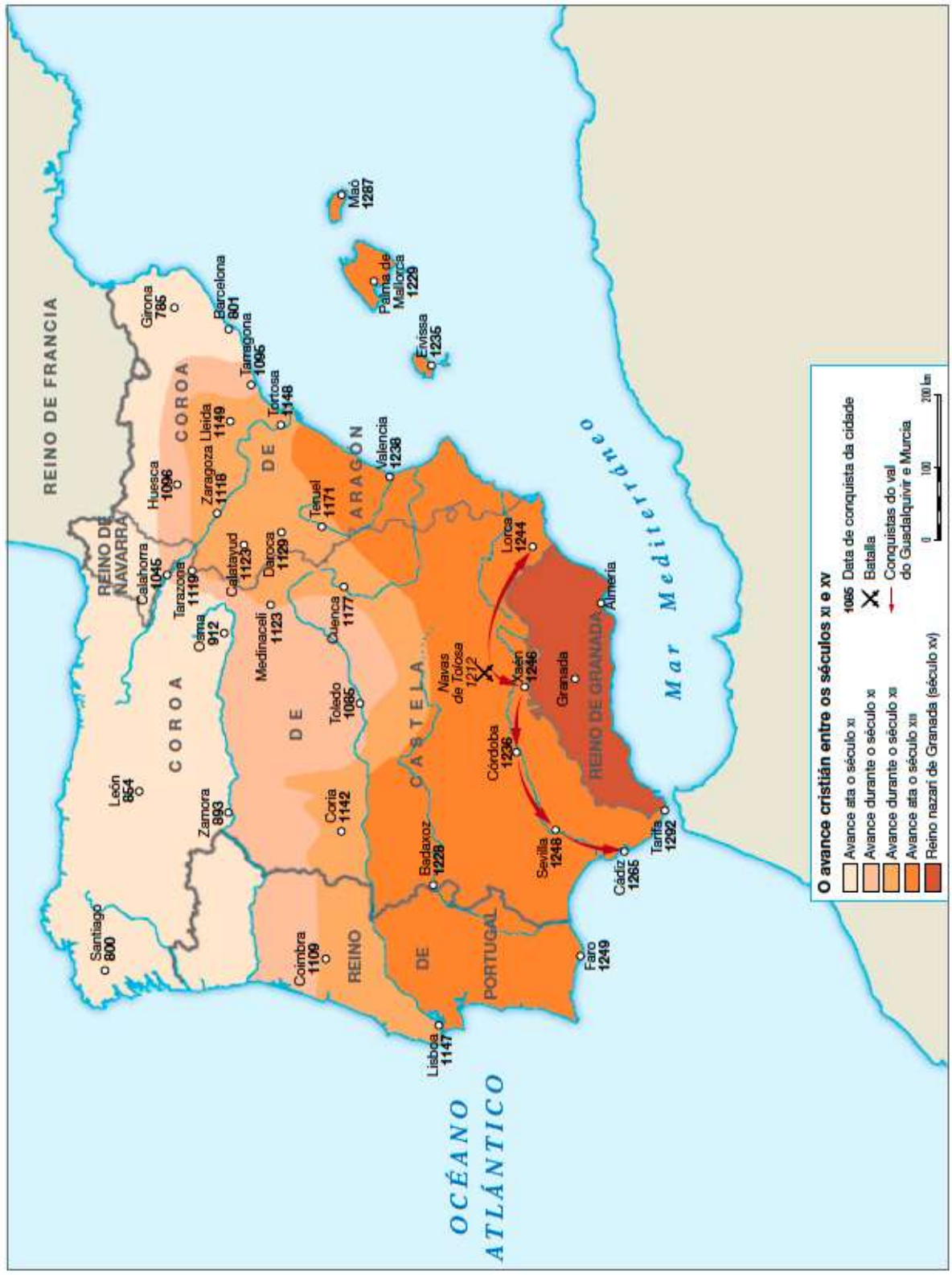
- Tras separarse da Coroa de Aragón sufríu intentos de anexión de Castela e Aragón. Para evitalo, dende o século XIII vinculouse a Francia mediante alianzas matrimoniais
- Non se expandiu cara o sur xa que non tiña fronteira con al-Ándalus

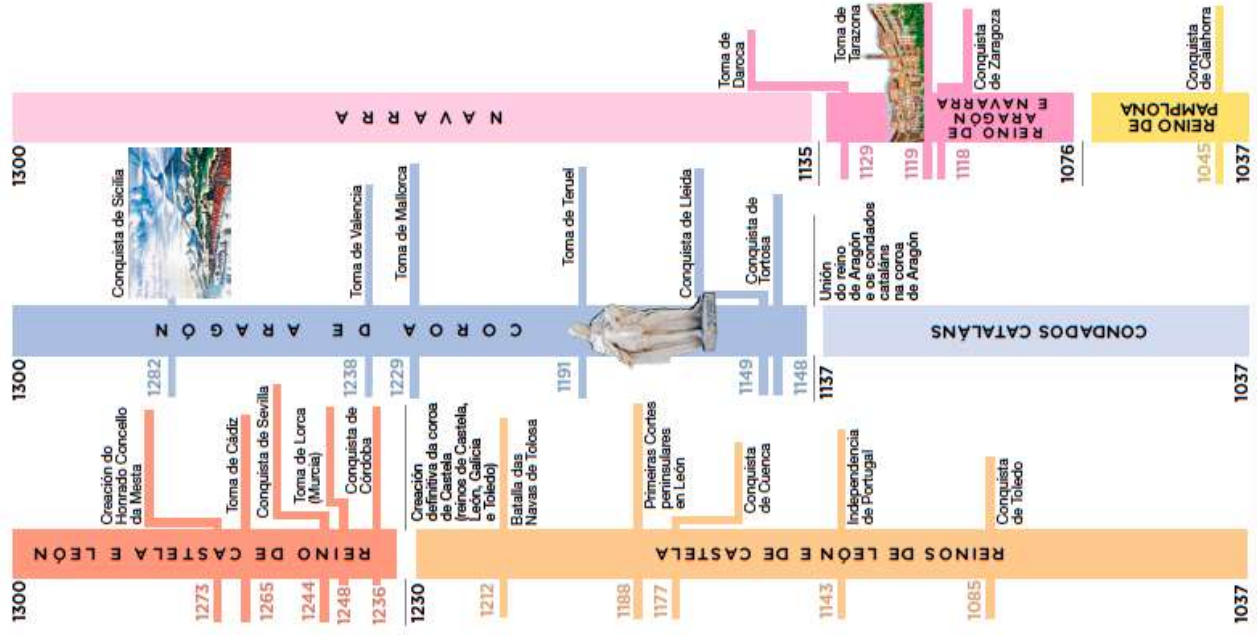
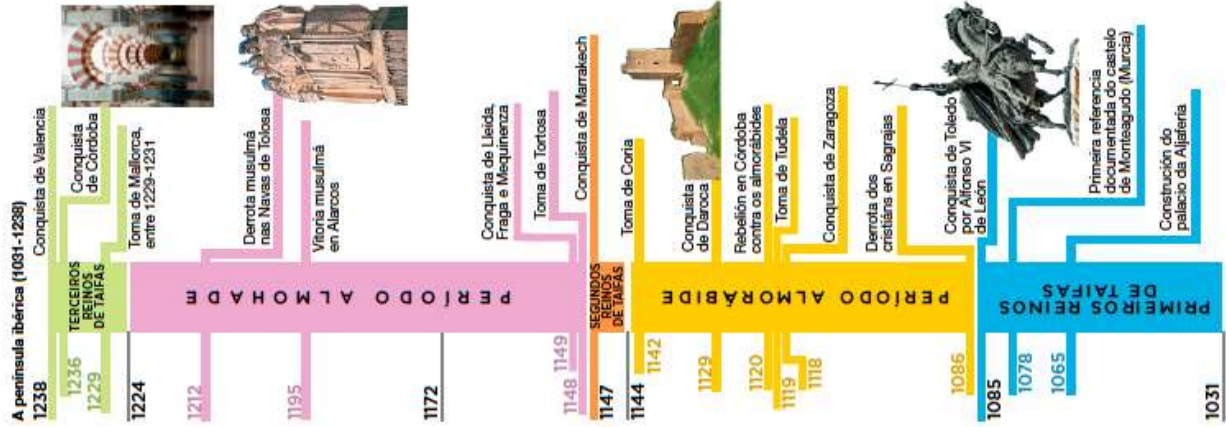

REINO DE PORTUGAL

- Independizouse de León en 1143
- Continuou a súa propia expansión cara o sur

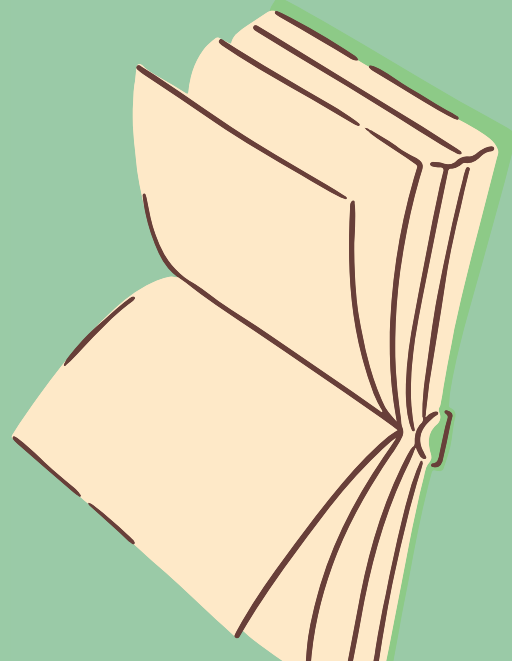

PARA QUE SERVE A HISTORIA?

ENTENDER O PRESENTE A TRAVÉS DO PASADO (E CONSTRUÍR O NOSO FUTURO)

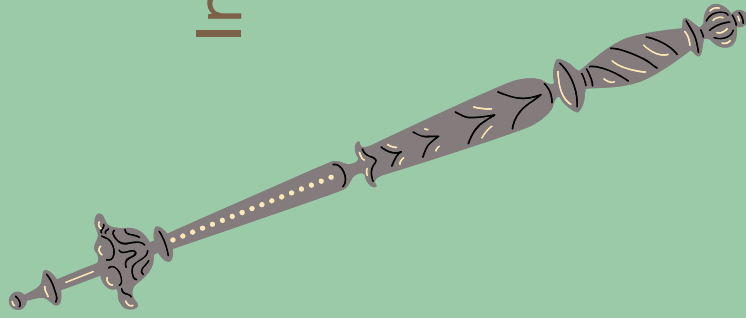
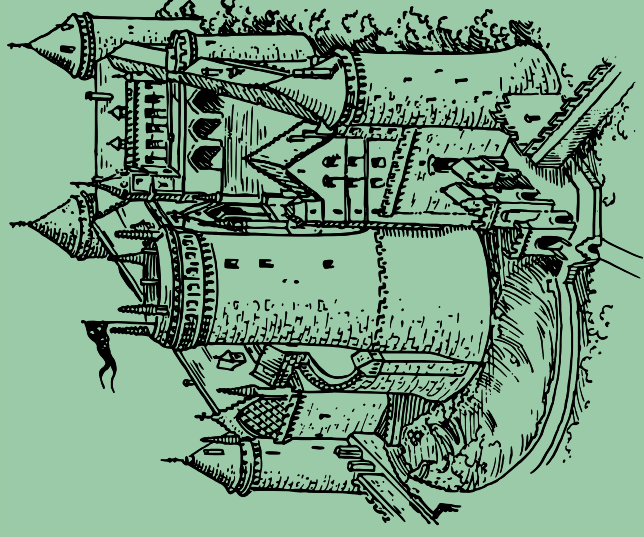
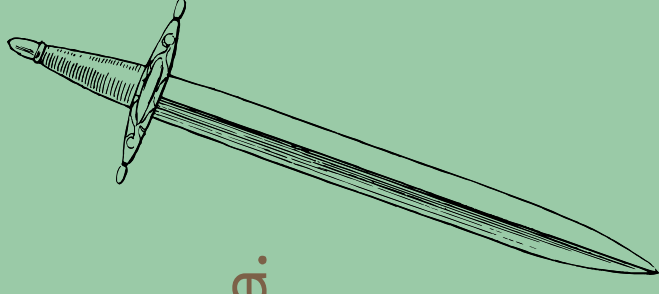
Pero tamén... serve para lexitimar ou xustificar:

- O poder de quen manda
- Normas ou leis, mostrando que existen desde fai tempo.
- Institucións, facendo ver que teñen unha base no pasado.
- Ideas ou tradicións
- Identidades, como a idea de nación ou comunidade.

SOMOS HISTORIADORES! O simbolismo

Imaxes, figuras e rituales representan unha idea.
Son utilizadas para proxectar e lexitimar o poder.

SOMOS HISTORIADORES! O simbolismo do poder rexio

Alfonso X o Sabio rei de ? (1252-1284)

Identificades cal é a figura do monarca nesta imaxe?

Como?

Poderíades decir de sobre que reinos goberna?

Que símbolos do poder real podeades ver?

Podeades adiviñar que imaxe se pretende transmitir do monarca nesta miniatura?

SOMOS HISTORIADORES! O simbolismo do poder rexio

Urraca I de León (1109-1126)

Nesta imaxe, cales son os elementos que nos indican que a muller representada é

unha raíña?

Aparece sen a figura do rei,
que pensas que pode significar?

SOMOS HISTORIADORES! O simbolismo do poder rexio

Pedro III el Grande, monarca de Aragón (1276-1285)

Neste caso, que imaxe do monarca pensas que se quere transmitir? Que elemento te chama máis a atención?

SOMOS HISTORIADORES! Os símbolos do pasado no presente

HERÁLDICA: disciplina

encargada de estudar os
escudos de armas

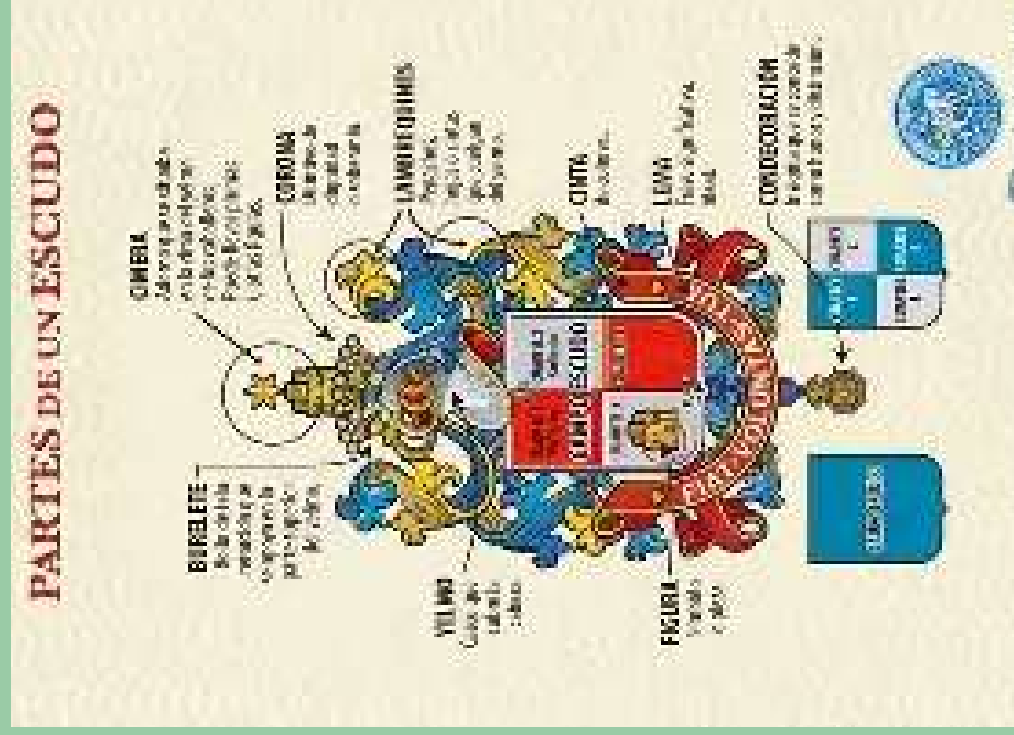
ESCUDO DE ARMAS: símbolo
que identifica a unha linaxe,

familia, cidade ou

institución. Os elementos

que o compoñen teñen un
significado simbólico e

histórico.

SOMOS HISTORIADORES! Os símbolos do passado no presente

**Que elementos
simbólicos reconoces
no escudo actual de**

España?

**Por que pensas que se
utilizan estes e non
outros?**

**Que relevancia
histórica pensas que
ten?**

